

TEKUĆA ONOMASTIČKA BIBLIOGRAFIJA (2014.)

BIBLIOGRAFIJE, OBLJETNICE I NEKROLOZI, IZVJEŠTAJI
BIBLIOGRAPHIES, OBITUARIES, REPORTS, ORGANISATION

Božanić, Joško: U spomen akademiku Petru Šimunoviću [In memory of Academician Petar Šimunović]. *Čakavska rič*, XLII/1–2, Split, 2014, 3–5.

[nekrolog]

Brgles, Branimir; Horvat, Joža; Virč, Ines: Tekuća onomastička bibliografija (2013.) [Current onomastic bibliography (2013)]. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 301–325.

[bibliografija]

Čilaš Šimpraga, Ankica: Petar Šimunović, 19. II. 1933. – 5. VIII. 2014. [Petar Šimunović, 19/02/1933 - 05/08/2014]. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 40/1, Zagreb, 2014, 227–231.

[nekrolog]

Frančić, Anđela: In memoriam Petar Šimunović [In memoriam Petar Šimunović]. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 295–300.

[nekrolog]

Frančić, Anđela: U spomen. Petar Šimunović (Dračevica, 19. veljače 1933. – Split, 5. kolovoza 2014.) [In memoriam. Petar Šimunović (Dračevica, 19/02/1933 - Split, 05/08/2014)]. *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika*, 61/4–5, Zagreb, 2014, 121–124.

[nekrolog]

Lisac, Josip: Petar Šimunović (19. II. 1933. – 5. VIII. 2014.). U sjećanje [Petar Šimunović (19. II. 1933. - 5. VIII. 2014.). In memory]. *Zadarska smotra, časopis za kulturu, znanost i umjetnost*, 63, Zadar, 2014, 170–171.

[nekrolog]

Lisac, Josip: U spomen Petru Šimunoviću (1933 – 2014). Marljivi zaljubljenik u jezik. [In memory of Petar Šimunović (1933–2014), industrious lover of language]. *Vijenac*, 1, Zagreb, 2014, 534–535.

[nekrolog]

Vidović, Domagoj: Akademiku Petru Šimunoviću u spomen [To Academician Petar Šimunović, in memory]. *Croatica et Slavica Iadertina*, 10/2, Zadar, 2014, 521–525.

[nekrolog]

Vujović, Novica: Prilog crnogorskoj onomastičkoj bibliografiji [Contribution to Montenegrin onomastic bibliography]. *Lingua Montenegrina*, 14, Podgorica, 2014, 3–24. [bibliografija]

U uvodnome dijelu rada autor opisuje probleme s kojima se u susreću onomastičari tijekom istraživanja, posebno se osvrćući na pogrešne zapise te na njihovu prilagodbu srpskomu jeziku. Opisuje i status dosad prikupljene građe, često zapisivane na listićima. Veći dio rada posvećen je predstavljanju objavljenih onomastičkih radova u kojima je obrađena građa koja se odnosi na Crnu Goru. Svi relevantni podatci doneseni su u trima poglavljima, naslovljenima 1. Časopisi, 2. Zbornici, 3. Knjige. Uza svaku je natuknicu dodana i notacija s najvažnijim podacima o radu.

METODOLOGIJA, TERMINOLOGIJA, OPĆEONOMASTIČKI PROBLEMI

METHODOLOGY, TERMINOLOGY, GENERAL ONOMASTICS

Abomo-Maurin, Marie-Rose; Tchameni Rigobert (ur.): *Toponymie et pluridisciplinarité* [Toponymy and Multidisciplinarity = Toponimija i mutidisciplinarnost]. Harmattan, Paris, 2014, 220 str.

Rec. M. Martin: *Toponymie et pluridisciplinarité. Nouvelle revue d'onomastique*, 55, Paris, 2013, 346–350.

Felecan, Oliviu: *Anthroponymes dans l'odonymie (aspects théoriques)* [Anthroponyms in the toponymy (theoretical aspects) = Antroponimi u toponimiji (teorijski aspekti)]. *Nouvelle revue d'onomastique*, 55, Paris, 2013, 143–152.

Felecan, Oliviu (ur.): *Name and naming. Proceedings of the second international conference on onomastics: Onomastics in contemporary public space (Baia Mare, may 9-11, 2013)* [Ime i imenovanje. Zbornik radova s drugoga međunarodnoga znanstvenoga onomastičkog skupa *Onomastika u suvremenoj javnoj prostoru*]. Editura Mega, Baia Mare, 2013, 1116 str.

U zborniku su radovi tematski podijeljeni u sljedeće skupine: *Onomastička teorija, Komercijalna imena, Toponimi (hidronimi, ojkonomi, hodonimi), Imena institucija, Konvencionalni antroponimi (osobna imena, prezimena), Nekonvencionalni antroponimi (nadimci, bynames, korisnička imena, pseudonimi), Zoonimi, Literarna onomastika, Ostala imena.*

Rec. S. Nadiras: *Name and naming. Proceedings of the second international conference on onomastics : Onomastics in contemporary public space (Baia Mare, may 9-11, 2013).* *Nouvelle revue d'onomastique*, 55, Paris, 2013, 312–322.

Klinar, Klemen; Škofic, Jožica; Šekli, Matej; Piko-Rustia, Martina: *Metode zbiranja hišnih in ledinskih imen* [Methods for collecting *hišna imena* and microtoponyms = Metode prikupljanja *hišnih imena* i mikrotoponima]. Razvojni agencija Zgornje Gorenjske, Jesenice – Celovec, 2012, 87 str.

Predstavljena je metodologija međunarodnoga projekta prikupljanja i dokumentacije *hišnih imena* i mikrotoponima. U uvodnome dijelu definirane su te onimijske kategorije. Među kriterijima za uzimanje toponima u obzir treba istaknuti onaj o nužnosti kontinuirane upotrebe toponima barem od 1940. godine. Projekt predviđa arhivski, kabinetski i terenski rad pa u skladu s time i knjiga sadržava smjernice ovisno o namjeni, odnosno preporučena je određenomu tipu suradnika (istraživača), npr. (ne)jezikoslovcima. Najdetaljnije su opisane metode terenskoga rada: donose se upute za odabir kvalitetnoga ispitanika, kao i za dokumentiranje toponima (pisano i slušno). Opisani su osmišljeni jedinstveni obrasci te su navedena pitanja kojima treba usmjeriti ispitanike da izgovore tražene podatke. Objasnjava se i kako kabinetskim radom pripremiti zemljovide prije istraživanja te kako ih primijeniti tijekom samoga terenskoga rada. Posebno je poglavlje, s obzirom na složenost slovenskoga jezika i njegovih organskih govora, posvećeno transkripciji. Za pretpostavljene probleme, što pri dijalektološkome zapisu, što pri pojednostavljenome dijalektološkome zapisu i standardiziranome zapisu, donose se rješenja. U zasebnome se poglavlju objašnjava što se iz prikupljenih imena može iščitati te se nudi nacrt za motivacijsko-etimološku klasifikaciju i analizu. Na samome kraju knjige priložene su i tablice s primjerima obrazaca dobivenih terenskim radom.

Vidović, Domagoj: *Zažapska onomastika* [Onomastics of Zažablje]. Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje, Zagreb, 2014, 394 str.

U uvodnome dijelu autor opisuje primijenjenu metodologiju antroponomastičkih i toponomastičkih istraživanja u odnosu na prethodna istraživanja. Iako se na imensku građu autor oslanja i u uvodnome dijelu u kojemu opisuje mjesne govore istraženih punktova s dijalektološke perspektive te ju, kao konzervativniji jezični sloja, upotrebljava kako bi donio zaključke o rasprostriranju nekih glosa, ona je temelj središnjih poglavlja knjige. Poglavljem *Zažapska antroponimija* objedinjena je obrada osobnih imena, obiteljskih nadimaka te prezimenâ koja je autor tijekom istraživanja prikupio. Opisan je razvoj imenske formule na istraživanome području. Autor u zasebnim poglavljima dijakronijski opisuje fond te klasificira, prema tvorbenome, motivacijskome i etimološkome kriteriju, osobna imena, prezimena i obiteljske nadimke. U poglavlju o prezimenima autor se posebno osvrće na „endemska prezimena”. Poglavljem *Odrazi antroponima u povijesnoj toponimiji* autor otvara drugu cjelinu knjige, posvećenu toponimiji. Zasebno analizira 133 zažapska ojkonima, također ih klasificirajući prema uobičajenoj metodologiji. Toponimija, koju čine 2832 toponimska lika, u zasebnim je poglavljima klasificirana prema semantičko-motivacijskome, strukturno-tvorbenome i etimološkome kriteriju. Prilozi, doneseni na samome kraju knjige, obuhvaćaju *Mali povijesni rječnik osobnih imena u Zažablju od 12. stoljeća do 1500.*, *Popis zažapskih prezimena s godinom prve potvrde te s podatkom o promjeni prezimena*, *Popis zažapskih oj-*

konima i Popis zažapskih toponima.

Rec. J. Galić: O onomastičkim temama znanstveno i znanstveno-popularno. *Zadarska smotra*, LXIV/2, Zadar, 2015, 202–208.

J. Horvat: Zažapska onomastika. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 277–286.

ANTROPONIMIJA

ANTHROPONYMY

Addobati, A.; Bizzocchi, R.; Salinero, G. (ur.): *L'Italia dei cognomi. L'antroponimia italiana nel quadro mediterraneo* [Italy in surnames: Italian anthroponymy in a Mediterranean framework = Italija u prezimenima. Talijanska antroponimija u mediteranskome okviru]. Pisa university press, Pisa, 2012, 647 str.

Rec. A. Rossebastiano: L'Italia dei cognomi. L'antroponimia italiana nel quadro mediterraneo. *Nouvelle revue d'onomastique*, 55, Paris, 2013, 322–240.

A. Dolciame: L'Italia dei cognomi. L'antroponimia italiana nel quadro mediterraneo. *Mediterranea – Ricerche storiche*, 31, Palermo, 2014, 417–421.

Benić, Mislav: *Opis govora Kukljice* [Description of the Kukljica Dialect]. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2014, 466 str. [doktorski rad u rukopisu]

Na kraju drugoga dijela rada, posvećenoga morfologiji, donose se i osnovni podatci o kukljičkoj antroponimiji 20. stoljeća. U uvodu poglavlja autor donosi metodologiju klasifikacije različitih antroponimijskih kategorija. Osobna imena proučava kroz tri razdoblja te ih tako, zasebno muška, zasebno ženska, klasificira te popisuje abecednim redom, a donosi i podatke o njihovoj deklinaciji. Nadimke preciznije klasificira na neprave (etnike i one motivirane nazivom zanimanja), neslužbena imena, prave nadimke te pridjevačka imena. Također se, posebno za prave nadimke, donosi abecedni popis primjera. Analizirana su i prezimena te imena po rodu. Primjeri su zabilježeni dijalektološkom transkripcijom te su akcentuirani.

Carović, Ines; Novak, Kristian: How to publish research on offensive family nicknames? Some ethical considerations in anthroponomastics [Kako objaviti istraživanje o uvredljivim obiteljskim nadimcima? Neka promišljanja o etici u antroponomastici]. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 21–37.

U ovome se radu razmatra etička dvojba pri objavljivanju rezultata istraživanja obiteljskih nadimaka. Obiteljski nadimci funkcioniraju, za razliku od prezimena, kao indeksi koji nisu u potpunosti lišeni semantike te dijelom funkcioniraju kao imena koja se referiraju na istaknuto obilježje ili događaj iz povijesti određene obitelji, a svjedoče i o tome kako okolina i zajednica percipira određenu skupinu unutar zajednice. Neki su od tih obiteljskih nadimaka uvredljivi za one koji ih nose, pa ih članovi zajednice u pravilu ne rabe u izravnoj komunikaciji s nositeljima obitelj-

skih nadimaka. U radu je predstavljena dvojba valja li i kako objaviti takve rezultate antroponomastičkih istraživanja. Dan je pregled osnovnih načela istraživačke etike te je ponuđeno i opisano pet modusa postupanja.

Cerić, Maja: Prilog proučavanju antroponima Nikola - sveca zaštitnika župe Barban [A contribution to the study of the anthroponym Nikola - a saint patron of the parish Barban]. *Barbanski zapisi*, Bertoša, Slaven (ur.). Barban, 2014, 255–265.

U radu se proučava vrlo raširen i štovan kult sv. Nikole te se objašnjava utjecaj koji je navedeni kult imao na antroponimijski sustav.

Čilaš Šimpraga, Ankica; Miloš, Irena: Vokativ prezimena muških osoba u hrvatskome jeziku [Vocative of the surnames of males in the Croatian language]. *Výuka jihoslovanských jazyků a literatur v dnešní Evropě: Sborník příspěvků přednesených na stejnojmenné konferenci konané v Brně ve dnech 30. 5. – 1. 6. 2013*, Krejčová, E., Krejčí, P. (ur.). Brno, 2014, 611–618.

Uporabi vokativa prezimena osoba muškoga spola autorice pristupaju multidisciplinarno, sa standardološke, onomastičke i pragmalingvističke perspektive. Objasnivši da su prezimena odraz sredine u kojoj su nastala te da se u njima očituju dijalektne jezične značajke, autorice upozoravaju da je upravo lik koji nositelji upotrebljavaju, uključujući i naglasak, pravilan, no sklonidba podliježe pravilima standardnoga hrvatskog jezika. Najprije se donosi kratak pregled teorijskih spoznaja (pri čemu se posebna pozornost posvećuje normativističkoj literaturi). Vlastito istraživanje temelje na anketi u koju je uključen ogledni prezimenski korpus, klasificiran s obzirom na dočetni formant ili završni fonem. Njome se nastojalo utvrditi za koji bi se vokativni oblik govornici opredijelili u različitim komunikacijskim situacijama. Anketa pokazuje da uporaba vokativa ovisi i o dočetu prezimena i o formuli obraćanja, a u zaključku autorice upozoravaju i na to da je potrebno uzeti u obzir i narječnu pripadnost ispitanika.

Чобанов, Иван: За деривацията на хипокористиките от българските, сръбските и хърватските мъжки лични [The Derivation of the Hypocoristic Forms of the Bulgarian, Serbian and Croatian Personal Names = Izvođenje hipokorističnih likova bugarskih, srpskih i hrvatskih osobnih imena]. *Български език*, 61/4, София, 2014, 23–36.

Hipokoristični oblici osobnih imena periferni su dio leksičkoga sustava te tvore vlastiti podsustav temeljen na svojim značajkama. Tvorba izvedenica od temeljnoga oblika osobnoga imena zabilježen je u mnogim jezicima pa bi se ona mogla smatrati univerzalnih procesom. Hipokoristici su u bugarskome, srpskom i hrvatskom jeziku tvoreni od njihovih pokraćenih oblika dodavanjem sufikasa s hipokorističnim značenjem. Istraživanje se temelji na analizi pokraćenih likova temeljnih imena i sufikasa.

Doričić, Robert; Eterović, Ivana: Antroponimija u ispravama lovranskoga notarskog ureda iz druge polovice 18. stoljeća [Anthroponymy in the 18th-century documents from a notary public's office in Lovran]. *Zbornik Lovranščine*, 3, Lovran, 2014, 163–188.

Fond „Javni bilježnici Rijeke i okolice” sadržava zbirku isprava lovranskoga notarskog ureda (oporuke, kupoprodajni ugovori i dr.), pisanih uglavnom na talijanskom jeziku. U radu se analiza 24. svezak, koji se odnosi na razdoblje od 1756. do 1796. godine. Najprije je analiziran slovopis primijenjen u istraživanim izvorima. Iz onomastičke perspektive analiziraju se učestalost nadijevanja imena na području Lovranštine u kontekstu odluka Tridentskoga koncila, učestalost tipova imena (pri čemu se pokazuje dominacija hipokorističnih imena) te se na temelju dostupnih podataka proučava nasljeđivanje imena. Premda je najveći dio rada posvećen upravo osobnim imenima, autori analiziraju i druge sastavnice imenske formule, posebice prezimena i nadimke. Donosi se popis najčešćih prezimena te se ona klasificiraju s obzirom na motivacijski i tvorbeni kriterij. Koristan je i podatak o kontinuitetu potvrđenosti određenih prezimena.

Frančić, Anđela: Osobna imena u matičnoj knjizi krštenih uvrštenoj u *Kvadernu kapitula lovranskog* [Personal names in the Parish register from *Kvaderna kapitula lovranskog*]. *Zbornik Lovranščine*, 3, Lovran, 2014, 137–162.

Matična knjiga uvrštena u *Kvadernu* sadržava upise krštenih u razdoblju od 1573. do 1666., no autorica upozorava na to da se upisi, većinom pisani hrvatskim jezikom i glagoljicom, odnose samo na 17 godina toga razdoblja, kao i na činjenicu da su upisi potpuni samo za 3 godine. Iznijevši detaljnije podatke o tome koje antroponijske podatke sadržavaju upisi, autorica u idućim poglavljima proučava osobna imena. Zasebno za dječake, zasebno za djevojčice donosi se statistička analiza nadijevanih imena, pri čemu se pozornost posvećuje i inačicama, podrijetlu te tvorbi (ili strukturi) te se zaključuje da su imena uglavnom temeljna i beziznimno svetačka. Koristeći se istom metodologijom, autorica proučava i imena majki i očeva krštene djece te imena kumova obaju spolova, pri čemu dolazi do sličnih zaključaka. U drugome dijelu rada osvrće se na nasljednost osobnih imena (prema imenima roditelja, odnosno kumova) te na utjecaj kalendara (spomendana svetaca) na nadijevanje imena, a komentira i potvrđene obrasce u antroponimijskim formulama te njihove jezične (fonološke, morfološke, tvorbene i sintaktičke) značajke.

Frančić, Anđela; Petrović, Bernardina: Osobna imena u *Velikome rječniku stranih riječi, izraza i kratica* (⁴1966.) Bratoljuba Klaića [Personal Names in Bratoljub Klaić's *Veliki rječnik stranih riječi, izraza i kratica* (⁴1966)]. *Rasprave: Časopis Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje*, 40/2, Zagreb, 2014, 275–287.

U radu se analiziraju osobna imena u četvrtome izdanju *Rječnika stranih riječi* Bratoljuba Klaića (Zagreb, ⁴1966.). Proučena je obrada osobnih imena u rječničkome članku s osobitim obzirom na osobno ime kao dio rječničkoga članka, na odabir odrednica u rječničkome članku, na semantički opis natuknice, na tipologiju upućivanja te na osobno ime kao sintagmatsku i frazemsku sastavnicu rječničko-

ga članka. Iščitavaju se i značajke osobnoimenskoga korpusa i njegova statusa u Klaićevu Rječniku.

García Gallarín, Consuelo: *Diccionario histórico de nombres de América y España* [Historical dictionary of American and Spanish names = Povijesni rječnik američkih i španjolskih imena]. Silex, Madrid, 2014, 915 str.

Rec. P.-H. Billy: *Diccionario histórico de nombres de América y España. Nouvelle revue d'onomastique*, 55, Paris, 2013, 285–286.

Gilles, Peter; Kollmann, Cristian; Muller, Claire (ur.): *Familiennamen zwischen Maas und Rhein* [Family names between the rivers Maas and Rhein = Prezimena između rijeka Maas i Rajne]. Peter Lang, Frankfurt am Main, 2014, 226 str.

Prezimana na području između rijeke Maas i Rajne rezultat su složenih političko-povijesnih razgraničenja i zahvaljujući svojem položaju u kontaktnoj zoni između pokrajina Germanije i Romanije pravo su vrelo za istraživanje imena. Autori svojim komparativnim i sustavnim priložima rasvjetljavaju prezimena na području Luksemburga, Belgije, Njemačke i Francuske s jezično-povijesnoga, kontaktno-lingvističkoga i kartografskoga stajališta.

Grgić, Ana; Nikolić, Davor: Antonomazija - figura kulturnoga pamćenja [Antonomasia - a figure of cultural memory]. *Fluminensia: časopis za filološka istraživanja*, 23/2, Rijeka, 2011, 129–142.

U radu se analizira funkcija antonomazije kao figure kulturnoga pamćenja. Taj trop, koji se u antici definirao kao zamjena imena apelativom, epitetom ili perifrAZom, u novovjekovnim se retorikama shvaća i kao obrnuta pojava, koja se naziva vosijanskom antonomazijom. Kulturnim se pamćenjem prenose te čuvaju figurativne i leksikalizirane antonomazije (eponimi) tzv. velikih imena, bilo stvarnih vladara, vojskovođa i umjetnika bilo književnih i filmskih likova. Nasuprot tim „velikim“ imenima, kulturno pamćenje manje zajednice (regije, sela ili roda) određenim nadimcima (zapravo antonomazijama) učvršćuje svoje kolektivno pamćenje. Tipični su primjeri patronimi i metronimi te imena koja žene dobivaju prema mužu, djevojačkome prezimenu ili pak mjestu iz kojega dolaze.

Каргалова, Марияна: Фразеологични единици с антропонимен компонент в състава си (Изследване върху българския фразеологичен фонд) [Phraseological Units with Anthroponimical Parts in Their Structure (Research of Bulgarian Phraseological System) = Frazemi s antroponimnom sastavnicom (istraživanje bugarske frazeologije)]. *Български език*, 61/4, София, 2014, 105–110.

U kontekstu bugarske frazeologije autorica proučava frazeme s antroponimnom sastavnicom. Ističe ulogu deonimizacije u frazeološkome sustavu. Zaključuje da su frazemi, premda su fiksne jedinice, podložni promjenama. Inovacija i aktualizacija imenâ može se opaziti i u frazemima, u kojima se „staro i nepoznato“ zamjenjuje „novim i poznatim“.

Китанова, Мария: „Чуждите“ деца в българската култура и език [The „Ali-an“ children in Bulgarian culture and language = Tuđa djeca u bugarskoj kulturi i jeziku]. *Български език*, 61/3, Софија, 2014, 19–32.

U radu se proučavaju imena pastorčadi, polubraće i djece rođene u drugim brakovima, imena djece ostavljene kako bi ih tko pronašao i tako spasio od umiranja, imena nekrštene djece, imena djece začete u vezi sa zlim duhom, imena djece rođene u izvanbračnim zajednicama, imena djece rođene s bolestima i sl. Zaključuje se da su takva imena motivirana nazivima životinja ili pridjevima poput *malen, gol, slab, pronađen, zao, vanjski* itd. Rezultati semantičke analize promatraju se kroz perspektivu opreke svoj – tuđ (u kontekstu krvnih odnosa te etničkih, socijalnih, vjeroispovjesnih i sl. odnosa).

Kuna, Branko: Morfosintaksa i pragmatika hrvatske imenske formule ženskih osoba [The morfosynthax and pragmatics of Croatian female names]. *Fluminensia: časopis za filološka istraživanja*, 26/2, Rijeka, 2014, 71–90.

U radu se obrađuju morfosintaktička obilježja imenske formule ženskih osoba te uporaba njihovih imena i prezimena i pridjeva izvedenih od njih. Na temelju prikupljenih primjera autor dokazuje da samostalna uporaba ženskoga prezimena pokazuje veliku nestabilnost jer još nije na odgovarajući način uklopljena u jezičnu praksu (za razliku od muških). Zbog visokoga stupnja obilježenosti u odnosu na većinu sklonjivih imenica u javnoj komunikaciji, žensko se prezime nerijetko tvorbено modificira iako je to u proturječju s normom. Sklonjiva ženska prezimena rabe se i u iskazima koje obilježuje visok stupanj formalnosti, a uzroci su njihovoj pojavi pragmatičke i morfosintaktičke naravi.

Martin, Marcienne: *Se nommer pour exister - L'exemple du pseudonyme sur Internet* [Named in order to exist: The example of the pseudonym on the Internet = Imenovati se kako bi se postojalo – primjer pseudonima na internetu]. Éditions Harmattan, Paris, 2012, 220 str.

Rec. M. Tamine: *Se nommer pour exister - L'exemple du pseudonyme sur Internet. Nouvelle revue d'onomastique*, 55, Paris, 2013, 340–342.

Mihaljević, Ana: Neslavenski antroponimi na latinskim epigrafskim spomenicima prvih stoljeća hrvatske pismenosti [Non-Slavic Anthroponyms on Latin Epigraphic Monuments from the First Centuries of Croatian Literacy]. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 159–184.

Cilj je rada popisati neslavenske antroponime s epigrafskih spomenika iz sjeverne i srednje Dalmacije i južne Bosne iz prvih stoljeća hrvatske pismenosti, objasniti njihovo podrijetlo i razvrstati ih s obzirom na različite onomastičke kriterije (podjela na osobna imena, etnike i etnonime, podjela na muška i ženska imena, podjela prema podrijetlu). Utvrđeno je koji su jezici utjecali na imenski fond, provedena je posebna jezična i pravopisna analiza, utvrđene su neke jezične osobitosti toga imenskog fonda te su analizirane titule i kratice.

Mihaljević, Ana: Slavenska imena na latinskim epigrafskim spomenicima prvih stoljeća hrvatske pismenosti [Slavonic Names on Latin Epigraphic Monuments from the First Centuries of Croatian Literacy]. *Second conference for young slavists in Budapest*, Budapest, 2014, 125–129.

U radu su analizirana imena u epigrafskim spomenicima iz Dalmacije i južne Bosne. Imena su podijeljena u kategorije, a doneseni su i statistički podatci o učestalosti njihova pojavljivanja. Nakon analize etimologije i etiologije imena, komentirane su jezične značajke građe te njihovo značenje za jezikoslovna i kulturološka istraživanja. U epigrafskim spomenicima najčešća su imena slavenskoga podrijetla, a nešto rjeđe zastupljena su imena grčkoga i hebrejskoga podrijetla. U zapisima (s posebnim osvrtom na pravopis) mogu se primijetiti mnoge značajke vulgarnoga latinskog (npr. monoftongizacija diftonga, miješanje padežnih nastavaka i sl.).

Miholek, Vladimir: Imena i nadimci u Đurđevcu od sredine XVI. do početka XX. stoljeća [Names and nicknames in the town of Đurđevac from mid 16th to early 20th century]. *Podravina: časopis za multidisciplinarna istraživanja*, 13/26, Koprivnica, 2013, 149–172.

Rad donosi analizu antroponima potvrđenih u različitim povijesnim izvorima (popisima plaćenih krajiških vojnika, zapisniku kanonske vizitacije, matičnim knjigama, imeniku obrtničke zadruge i narodnim napjevima) koji obuhvaćaju razdoblje od sredine 16. do početka 20. stoljeća. Opisani su poticaji za nadijevanje imena, tvorba hipokoristika te prilagodba imena sustavu mjesnoga govora. Doneseni su popis imena potvrđenih u istraženim dokumentima i analiza čestotnosti imena zabilježenih u matičnim knjigama Đurđevca i Kalinovca. Poglavlje završava popisom prezimena motiviranih osobnim imenima. Drugi dio rada sadržava analizu nadimaka. Najprije se opisuje funkcioniranje obiteljskih nadimaka te se donosi njihov popis i semantičko-motivacijska klasifikacija (ne posve u skladu s ustaljenom praksom), a zatim su proučeni osobni nadimci, njihove značajke te učestalost ovisno o spolu nositelja. Na kraju se donosi abecedni akcentuirani popis najčešćih kršćanskih imena te njihovih neslužbenih varijanti.

Milosavljević, Bojana: Nadimci govornika srpskog jezika u četovanju [Nicknames of Serbian-speaking chatters on Internet]. *Philologia: naučno-stručni časopis za jezik, književnost i kulturu*, 3, Beograd, 2005, 35–41.

U radu se proučavaju imena koja rabe korisnici *chatova*. U uvodu autorica propituje kako tretirati tu onimijsku kategoriju koja ima i značajke osobnoga nadimka i pseudonima. Korpus od 200-tinjak pseudonima korisnika iz većih srpskih gradova klasificira na dvije veće skupine: one jasnoga i one nejasnoga značenja. U nadimke jasnoga značenja ubraja hipokoristike nastale od osobnih imena i od prezimena, one motivirane stranim imenima poznatima iz kulture (filma, književnosti itd.) te one apelativnoga postanja (koji asociraju na međuljudske odnose ili su motivirani nazivima zanimanja, statusima, zooapelativima i fitoapelativima). Nadimci nejasnoga značenja odražavaju želju nositelja da njihov identitet ostane nepoznat. Komentiran je i utjecaj engleskoga jezika na kreiranje novih nadimaka, struktura

nadimaka (zapis, upotreba posebnih znakova, brojeva, emotikona, oznaka gradova i sl.) te značajke nadimaka iz perspektive njihove tvorbe (uporaba reduplikacije, pokraćivanja i sl.). U zaključku se istražena onimijska kategorija uspoređuje s tradicionalnim pseudonimima.

Петкова, Гергана: За словенските мъжки лични имена, образувани от римско родово име [Slovenian Masculine Personal Names, Derived from Roman Family Name = Slovenska muška osobna imena izvedena iz romanskih rodovnih imena]. *Български език*, 61/4, София, 2014, 89–104.

U radu je analizirano 38 slovenskih muških osobnih imena izvedenih iz romanskih rodovnih imena. Građa je ekscerpirana iz Keberova rječnika *Leksikon imen. Onomastični kompendij.*, kao i s dviju internetskih stranica. Autorica slovenske antroponime klasificira u tri skupine. Analizom zaključuje da su među imenima nastalima od apelativa najbrojniji oni nastali od glagolskih oblika (posebno participija), kao i da je najveći dio slovenskih muških imena izveden iz osnove latinsko-ga antroponima. Gotovo su sva imena (32 od 38) svetačka te su specifična i u katoličkoj i u pravoslavnoj tradiciji, dok je manji broj imena specifičan samo za pravoslavnu tradiciju.

Rogošić, Andrea: *Antroponimija Splita u 19. stoljeću* [Anthroponymy of the city of Split in the 19th century]. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2014, 234 str. [doktorski rad u rukopisu]

Poslije osvrta na društveno-povijesni kontekst i na grafofonološke specifičnosti izvora, autorica se posvećuje opisu i analizi splitske antroponimije 19. stoljeća. Ona obuhvaća građu iz matičnih knjiga te iz radova koji su rezultat dosadašnjih istraživanja: osobna imena, osobne i obiteljske nadimke, prezimena, kao i nahodske imenske formule. Građa se analizira prema semantičkome i tvorbenome kriteriju, a donosi se i poseban osvrt na hrvatsko-talijanske jezične dodire i na dijalektne specifičnosti (posebice u korpusu nadimaka). Analizirani su i različiti izvanjezični čimbenici koji mogu utjecati na izbor, distribuciju i čestoću antroponima u određenome razdoblju. Odrazi lokalnoga idioma, kao i društveno-povijesnoga konteksta uočavaju se u korpusu osobnih imena, posebno u drugoj polovici 19. stoljeća, kada naglo raste broj nositelja narodnih imena. Fond prezimena, koji uz kontinuirano prisutna splitska prezimena sadržava i talijanska prezimena, predstavlja vjerran odraz strukture splitskoga stanovništva u 19. stoljeću. Autorica se posvećuje i nahodskim imenskim formulama ekscerpiranima iz *Knjige nahoda* – nahodska imena i izmišljena prezimena promatraju se i analiziraju kao cjelina, a u radu se opisuje i specifična tvorba takvih prezimena. Prezimena splitskih nahoda uglavnom su asemantična, tj. motivirana fonološkom postavom osobnoga imena i/ili roditeljskoga prezimena, no i kod prezimena semantične osnove uočeno je prepletanje izvanjezične i unutarjezične motiviranosti.

Rogošić, Andrea; Luketin Alfirević, Antonia: Imena i prezimena splitskih nahoda u 19. Stoljeću [Nomi e cognomi dei trovatelli spalatini nell'Ottocento]. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 209–241.

U radu se analiziraju nahodske imenske formule ekscerpirane iz *Knjige nahoda* koja se čuva u Državnome arhivu u Splitu. Nahodska imena i izmišljena prezimena promatraju se i analiziraju kao cjelina, kao „formula” te se opisuju specifični procesi tvorbe takvih prezimena koja mogu biti unutarjezično i izvanjezično motivirana. Prezimena splitskih nahoda većinom su asemantična, odnosno motivirana fonološkom postavom osobnoga imena i/ili roditeljskoga prezimena. Međutim, i kod prezimena asemantične osnove uočeno je isprepletanje izvanjezične i unutarjezične motiviranosti.

Спасов, Стојно: Българските фамилни имена, разкриващи психическите характеристики на личността (в съпоставка с полските) [The Bulgarian Surnames Revealing the Personality Characteristics of the Individuals (in Comparison with the Polish) = Bugarska prezimena koja otkrivaju karakteristike osoba (u usporedbi s poljskim prezimenima)]. *Български език*, 61/4, Софија, 2014, 70–81.

Autor se bavi prezimenima motiviranim psihološkim karakteristikama u dvama srodnim, ali kulturološki različitim antroponimijskim sustavima – poljskome i bugarskome. Korpus čine prezimena motiviran nadimcima, koja se smatraju onomastičkim kodom koji je rezultat jezičnih i kulturoloških značajki društva. Cilj je istraživanja proučiti koji su stavovi i doživljaji inkorporirani u čin imenovanja (odnosno dekodirati iz prezimena nadimke motivirane karakterom osobe, njegovim stajalištima i ponašanjem u sociokulturnome kontekstu). Prezimena su u radu klasificirana s obzirom na semantičko-motivacijski kriterij te se na temelju toga iščitava subjektivnost pri imenovanju.

Stjepović, Stijepo: Romanstvo i slavenstvo srednjovjekovnih rapskih obitelji [Romance and Slavonic imprints of medieval Rab families]. *Lingua Montenegri-na*, 13, Podgorica, 2014, 49–89.

Autor analizira više od 1500 imena u spisima dvojice notara, Nikole iz Bologne i Nikole iz Curtarola, koji su djelovali na Rabu u 14. stoljeću (na kojemu je u to doba živjelo oko 5000 ljudi). Prikazani su elementi imenske formule: prezimena, nadimci, nazivi za zanimanja i staleže te oznake srodstva (razvrstane prema slavenskoj ili romanskoj pripadnosti) te su etimološki obrađeni. Za svakoga se nositelja identiteta navode i članovi obitelji te druge osobe koje su s njime povezane.

Šimek-Cvitković, Sonja: *Antroponimija Siska* [Anthroponymy of Sisak]. Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2013, 455 str. [doktorski rad u rukopisu]

Premda je sisačkoj antroponimiji i njezinoj analizi posvećen najveći dio disertacije, u uvodnome se dijelu, radi kontekstualizacije, donosi i analiza ojkonima *Sisak*. Poslije poglavlja posvećenih metodologiji, te teorijsko-terminološkoj podlozi, autorica u zasebnim poglavljima obrađuje raznovrsnu antroponimijsku građu. Donosi

se dijakronijska analiza osobnih imena potvrđenih od 1543. do 2002. godine, a prikupljenih arhivskim istraživanjem. Autorica istražuje i prilagodbu stranih osobnih imena hrvatskomu jeziku te specifičnost imena koja mogu nositi i muškarci i žene. Osim prema podrijetlu, imena su klasificirana i prema tvorbenome/strukturnome kriteriju. U sljedećemu je dijelu rada obrađeno 557 prezimena, koja se nazivaju sisačkima prema dvama kriterijima: da su starija od 150 godina i da su dio suvremenoga sisačkog prezimenskog fonda. Donosi se gotovo 5500 prezimenskih potvrda za razdoblje od 1499. do 2001. godine. Istaknuti su aloglotski elementi u sisačkim prezimenima, a donesena je i klasifikacija prema semantičko-motivacijskome kriteriju te podjela na sufiksalna i asufiksalna prezimena. Uz to, zanimljiv je osvrt na sisačka prezimena u kontekstu hrvatskih prezimena uopće. Obrađeno je i dvjestotinjak pravih obiteljskih nadimaka iz okolice Siska (osvrt na motivaciju i tvorbu/strukturu), a popisano je i sedamdesetak osobnih nadimaka Sišćana starije generacije koji se još uvijek upotrebljavaju. U prilogu nalazimo rječnik nekadašnjih sisačkih prezimena.

Vidović, Domagoj: *Metkovski prezimenski mozaik* [The mozaic of surnames in Metković]. Gradsko kulturno središte Metković, Metković, 2014, 236 str.

Knjiga objedinjuje 41 popularno-znanstveni članak: većina je objavljivana u *Metkovskome vjesniku* od 2008. do 2013. godine, manji dio u časopisima *Vrutak* i *Glas Hutova*, a jedan je rad neobjavljen. U djelu se obrađuje više od 430 metkovskih prezimena, posebice ona s najvećim brojem nositelja, najrasprostranjenija te većina najstarijih prezimena. Uz objašnjenja motivacije, autor donosi i etimologije prezimena, posebno korisne za interpretaciju prezimena koja su tipična samo za područje koje autor istražuje, npr. *Hajvaz*, *Jeramaz*, *Komazin*, *Magzan*, *Talajić*, *Veraja* i sl. U kontekstu rasprostiranja određenih prezimena autor rabi termin endemska prezimena. Dio pučkih etimologija, također prikupljenih tijekom terenskih istraživanja te u djelu navedenih, temelji se na rugalačkome odnosu prema nositeljima određenoga prezimena, na što se autor također osvrtuje. Na kraju knjige nalazi se Kazalo (227–233).

Rec. J. Galić: O onomastičkim temama znanstveno i znanstveno-popularno. *Zadarska smotra*, LXIV/2, Zadar, 2015, 202–208.

I. Kurtović Budja: Metkovski prezimenski mozaik. *Folia onomastica Croatica*, 24, Zagreb, 2015, 158–165.

Vidović, Domagoj: Mali povijesni rječnik osobnih imena stolačkoga kraja [Small historical dictionary of personal names in Stolac Area]. *Stolačko kulturno proljeće*, 12, Stolac, 2014, 179–199.

Autor opaža da je u samome Stolcu udio kršćanskih i nekršćanskih osobnih imena zapadnoromanskoga postanja nešto veći nego u njegovoj okolici, u kojoj prevladavaju narodna osobna imena, a od adstratnih je slojeva najzastupljeniji vlaški. Zbog širenja pravoslavlja krajem 13. st. na sjevernome je rubu stolačkoga kraja, npr. u župi Dabar, na razmeđi kršćanskoga Zapada i Istoka, posve očekivana pojava osobnoga imena *Hrvatín*. Ipak, većina je kršćanskih imena zabilježenih u ka-

snome srednjovjekovlju u stolačkome kraju posve uobičajena za hrvatsku tradiciju bez obzira na to jesu li latinskoga (npr. *Grgur, Martin*) ili grčkoga postanja (npr. *Anastas, Ivan*). Katkad je zabilježeno i više temeljnih likova kršćanskih imena kao što su *Đurađ* i *Juraj*. Vlaški je adstratni sloj u antroponimiji razmjerno slabo i kasno zastupljen, a vlaška su imena obično zabilježena u rubnim dijelovima stolačkoga kraja i na temelju njih autor interpretira migracijska kretanja koja su uslijedila: stariji romanski sloj odrazio se npr. u hrvatskim prezimenima *Curić* (: *Georgius*), *Džamarija* (: *Zamari*), *Džono* (: *Junius*), *Udženija* (: *Eugenius*), *Vrsaljko* (: *Ursus*) ili *Zonjić* (: *Zona*), osobna imena *Novak* i *Pribjeg* upućuju na zbjegove pred Osmanlijama, a osobno ime Pešter specifično je za srpsko stanovništvo pristiglo s Kosova i Sandžaka. To potvrđuje i albansko postanje mnogih suvremenih srpskih prezimena (npr. *Mandrapa, Šotra*).

Vidović, Domagoj: Od Domaslave do Sarah [From Domaslava to Sarah]. *Hrvatski jezik*, 1/1, Zagreb, 2014, 22–24.

U radu autor prikazuje razvoj hrvatskoga imenskog fonda od razdoblja hrvatskih narodnih vladara do danas. U kontekstu dominacije muških imena na epigrafskim spomenicima, autor spominje i ona malobrojna ženska. Navodeći različite primjere narodnih osobnih imena, autor objašnjava prema čemu su nastala. Slijedi pregled kršćanskih imena te utjecaja drugih jezika koja se iz njih mogu iščitati. Na kraju rada autor upozorava na neke zanimljivosti za interpretaciju imenskoga fonda – različito podrijetlo imena s istim likovima u različitim razdobljima (npr. *Žan, Lukas, Tomas* itd.), veći broj imena koja su mogli nositi i muškarci i žene u prošlosti, mogućnost različitoga podrijetla određenih pokraćenih imena (npr. *Miro, Selma* itd.)

Vidović, Domagoj: Od Batiste, Žvana do Balića, Ivana [From Batista, Žvan to Balić, Ivano]. *Hrvatski jezik*, 1/2, Zagreb, 2014, 22–25.

Autor govori o podrijetlu imena *Ivan*, predstavlja tradiciju njegova nadijevanja na hrvatskome govornom području, kao i različite njegove inačice zabilježene od 11. stoljeća (pritom upozoravajući na moguće utjecaje drugih jezika). Na primjeru osobnih imena i drugih antroponima motiviranih osobnim imenom *Ivan* autor napominje da je nemoguće pouzdano utvrditi narodnost ili vjeroispovijest nositelja samo na temelju antroponima.

Vidović, Domagoj: Miševi i mačke [Mice and cats]. *Hrvatski jezik*, 1/3, Zagreb, 2014, 23–26.

U članku se najprije s teorijskoga stajališta opisuju osobni nadimci te se objašnjavaju najčešći uvjeti (ili situacije) njihova nastanka. Autor terminom *skupni nadimci* definira nadimke koji se nadijevaju najčešće braći ili osobama koje često provode vrijeme skupa (npr. *Dvo Jaja, Daltoni, Mirkula*). U drugome dijelu rada obiteljske nadimke prikupljene na Braču i Visu definira, komentira njihove motivacije, klasificira ih te objašnjava utjecaje talijanskoga i rjeđe njemačkoga jezika na njihovo nastajanje.

Vodanović, Barbara: Denominacija identiteta (na primjeru francuskoga antroponimijskog sustava) [Denomination of identity (on the example of the French system of anthroponymy)]. *Fluminensia: časopis za filološka istraživanja*, 26/1, Rijeka, 2014, 133–145.

U uvodnome se dijelu rada autorica osvrće na pojmove i koncepte koje termin *ime* podrazumijeva, pritom posebnu pozornost posvećujući uporabi toga termina u onomastičkoj perspektivi. Prateći razvoj antroponimijske formule, autorica donosi i pregled termina kojima su se različite antroponimijske kategorije definirale. Temeljnim korpusom za dijakronijsko proučavanje nastanka i razvoja načina identifikacije osoba u europskome kulturnom krugu smatra arhivske dokumente srednjovjekovnih kancelarija pa se u ovome radu oslanja na francuske srednjovjekovne privatnopravne dokumente. U imenu se, zapisanome u arhivskim dokumentima, miješaju ekstenzija i intenzija imenske formule, a pri analizi toga korpusa najčešće se, ili uglavnom, ne vodi računa o tome jesu li i uolikoj mjeri sustavi identifikacije imenom u srednjemu vijeku, prije ustaljivanja imenske formule, kompatibilni s današnjim sustavom. U radu nastoji pokazati koji su elementi identifikacije bili presudni u formiranju suvremene imenske formule.

Znika, Marija; Znika, Maja: Neke zamjedbe uz sintaksu imena [Some Remarks on Syntax of Names]. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 267–276.

Predmet su ovoga rada sastavnice višerječnih imenskih formula – osobna imena i ojkonomi – popraćene odredbama, prije svega atributima, te mjesto atributa u tim formulama u odnosu na imensku sastavnicu. Analiziraju se sintaktički relevantna obilježja imena i njihovih nositelja.

TOPONIMIJA

TOPONYMY

Bertoša, Slaven: Pabirci iz prošlosti Sovinjaka [Remains from the history of Sovinjak]. *Buzetski zbornik*, 40, Buzet, 2013, 47–87.

U ovome se radu razmatra smještaj Sovinjaka i okolnih naselja. Okolica Sovinjaka bila je naseljena još u prapovijesti, a prvi spomen mjesta u pisanim vrelima potječe iz 1195., kada su vlasnici kaštela bili akvilejski patrijarsari. U srednjemu je vijeku Sovinjak bio izbočena točka obrane sjeverne granice Pazinske knežije, a od 1523. do 1797. pripadao je Mletačkoj Republici. Ispod Sovinjaka nalazi se Minjera, prvo opisano nalazište boksita na svijetu. Zanimljive su i brojne šumske površine koje spominje katastik Vincenza Morosinija iz 18. stoljeća. Posljednjih desetljeća Sovinjak je zahvatila snažna depopulacija.

Brala-Mudrovčić, Jasminka: Toponimi Gacke doline [Toponyms in the Gacka Valley]. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 1–20.

Predmet su proučavanja ovoga rada toponimi zabilježeni na katastarskim i šumarskim kartama ili dobiveni iskazima stanovnika Gacke doline. Svi ispitanici stanov-

nici su naselja koja napučuju čakavci i koja čine zemljopisnu cjelinu. Većina se tih naselja nalazi uz glavni tok rijeke Gacke i nasuprot štokavskim naseljima koja čine drugu zemljopisnu cjelinu i koja se nalaze na sjevernome, sjeverozapadnome i djelomice zapadnome dijelu Gacke doline. Donosi se značenjska i strukturna klasifikacija ojkonima, mikrotoponima, hidronima i oronima navedenoga prostora. Toponimi zabilježeni na katastarskim i šumarskim kartama ili dobiveni iskazima stanovnika pokazuju zanimljivost i bogatstvo onimije zapadnoga dijela Like.

Brala-Mudrovčić, Jasminka: Štokavski toponimi Gacke doline (zapadni dio Like) [Štokavian toponyms in Gacka Valley (Western part of Lika)]. *Lingua Montenegrina*, 14, Podgorica, 2014, 85–104.

Autorica analizira štokavske toponime zabilježene na katastarskim i šumarskim zemljovidima, kao i one prikupljene intervjuiranjem ispitanika. Toponimi su najprije klasificirani prema kriteriju tipa imenovanoga objekta na: ojkonime, oronime, hidronime i mikrotoponime. Unutar svake skupine toponimi su abecedno poredani te je donesen komentar o njihovoj motivaciji i etimologiji. Toponimi nisu akcentuirani. Osvrt na tvorbu i strukturu toponima donesen je vrlo sažeto te je uključen u uvodni dio rada.

Brgles, Branimir: Odabrane teme iz paške povijesne toponimije. Sol, drvo, vjetar i voda: glavne značajke paškoga povijesnog okoliša u srednjem i ranome novom vijeku [Selected topics of Pag historical toponymy. Sol, wood, the wind and water main features Pag historic environment in the middle and early modern age]. *Ekonomska i ekohistorija: časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša*, 10/1, Zagreb, 2014, 189–198.

Autor se bavi najistaknutijim prirodnim značajkama otoka Paga u srednjemu i ranome novom vijeku, koje analizira kroz povijesne toponimijske potvrde. Pritom autor nastoji istražiti i odnos stanovnika otoka Paga prema njihovu okolišu u povijesnome kontekstu. Toponimijske su potvrde prikupljene analizom objavljenih i neobjavljenih povijesnih vrela. U zaključku autor naglašava važnu ulogu iskorištavanja morske soli, koje se može utvrditi u povijesnoj toponimiji. Dio tih povijesnih toponima govori i o šumovitosti otoka u ranome novom vijeku.

Dominiković, Julio: Malena mjesta srca moga (kratak mjestopis Momića) [Little places in my heart: A short description of the village of Momić]. *Hrvatski netrvanski zbornik*, 6, Zagreb, 2014, 201.

Donosi se toponimijska građa, a referenti se smještaju u prostorni kontekst u odnosu na druge. Donesen je i kratak komentar o prezimenima stanovnika koji žive u određenim dijelovima sela.

Eterović, Igor; Babić, Frane: Prilog istraživanju toponimije Lovranščine: mikrotoponimija Tuliševice [Contribution to Toponymy Research of the Lovran Region: Microtoponymy of Tuliševica]. *Zbornik Lovranščine*, 3, Lovran, 2014, 189–232.

Autori analiziraju toponimiju katastarske općine Tuliševica, i to onoga dijela koji obuhvaća zaseoke Lovranska Draga, Tuliševica i Visoče. Opisujući metodologiju prikupljanja građe (terensko i arhivsko istraživanje), autori ističu oslanjanje na dostupne računalne baze, kako pri stvaranju toponimijskoga korpusa, tako i pri ubiciranju toponima pri izradi zemljovida koje donose u prvome dijelu rada. Budući da su toponimi prikupljeni i intervjuiranjem ispitanika u navedenim punktovima, toponimi su, ako su potvrđeni i danas, akcentuirani. U drugome dijelu rada toponimi su popisani abecednim redom, a u natuknicama se uz toponimijske likove nalaze i podatci o etimologiji (posebno ako je riječ o toponimu motiviranu dijalektizmom ili regionalnom inačicom određenoga apelativa) te, katkad, opis referenta, pučke etimologije i povijesne potvrde ekscerpirane iz dostupnih dokumenata.

Ibrišimović, Nihada: Iz toponimije ilijaških naselja Ljubnići i Lješevo [Toponymy in the settlements of Ljubnići and Lješevo in Iliaš Municipality]. *Baština sjeveroistočne Bosne*, 4, Tuzla, 2012, 197–203.

Obrađuje se ojkonomija područja oko ilijaških naselja Ljubnići i Lješevo. U zasebnim se natuknicama, ne abecednim redom, navode akcentuirani ojkonomi (imena sela i pripadajućih zaselaka). Uz te podatke, navode se akcentuirani etnici i ktetici ako su potvrđeni na terenu, te podatci o motivaciji i tvorbi/strukтури. Na podatke o motivaciji nadovezuju se oni o jezičnome podrijetlu toponima. U zaključku se donosi klasifikacija ojkonomâ prema semantičko-motivacijskome, tvorbenome/strukturnome kriteriju te prema kriteriju podrijetla.

Ivšić, Dubravka: Predijalni toponimi na zadarskome području [Place Names Derived from Personal Names of Roman Origin in the Zadar Area]. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 95–142.

Predijalnim toponimima nazivaju se rimski i ranoromanski toponimi izvedeni od osobnoga imena vlasnika posjeda, obično karakterističnim sufiksom *-(i)anus/- (i)ana*. U hrvatskoj toponimiji predijalni se toponimi ubrajaju u predslavenski sloj. Predijalni su toponimi u doba nastanka obično imenovali ruralna naselja, odnosno naselja manje važnosti, pa ne čudi da su u antičkim vrelima rijetko posvjedočeni, tj. da su prve potvrde predijalnih toponima razmjerno kasne. U radu se raspravlja o toponimima na zadarskome području za koje je u literaturi prihvaćeno mišljenje da su predijalnoga postanja (npr. *Bibinje*, *Bošana (Biograd)*, *Bošana (Pag)*). Uz njih, u radu se obrađuju i drugi toponimi za koje je u literaturi pretpostavljeno predijalno podrijetlo (npr. *Kolan*, *Žigljan*, *Čeprljanda*).

Ююкин, Максим А.: К этимологии древнерусских топонимов с суффиксом **-itji* [The Etymology of Old Russian Place Names with the Suffix **-itji* = Etimologija staroruskih toponima sa sufiksom **-itji*]. *Jezikoslovni zapiski*, 20/1, Ljubljana, 2014, 189–198.

Autor u radu određuje etimologiju nekih staroruskih toponima tvorenih sufiksom **-itji* (npr. *Bobonići*, *Vačenići*, *Vlanici*, *Volbovići*, *Narudići*, *Šemenići*, *Jačelbici* itd.). Za prikaz su izabrana neprozirna imena s rijetkim antroponimnim osnovama. Navedeni sufiks prvotno je imao patronimno značenje. Autor ističe i da su

imena tvorena tim sufiksom na staroruskome području neravnomjerno raspoređena – najbrojnija su na jugu Novgorodske države.

Mance, Ivan: *Kosinj – izvorište hrvatske tiskane riječi* [Kosinj – source of the Croatian printed word]. Redak, Split, 2013, 222 str.

Knjiga je podijeljena u dva dijela. Prvi dio vezan je uz znanstveni rad Zvonimira Kulundžića o Prvotisku te uz analizu i znanstvenu utemeljenost kosinjske teze i drugih teza o mjestu tiskanja Prvotiska. Drugi dio donosi dosad najopsežniju kartografsku analizu Kosinja i okolice (u kontekstu tiskare) – proučava se pojavnost Kosinja na zemljovidima od 16. st. do početka 20. st. Obradivši 84 zemljovida, autor je opazio da se toponim *Kosinj* pojavljuje u 15 različitih oblika.

Marasović-Alujević, Marina; Lozić Knezović, Katarina: *Toponimija otoka Šolte* [Toponymy of the island of Šolta]. Filozofski fakultet u Splitu, Split, 2014, 184 str.

U jedanaest poglavlja knjige proučava se toponimija otoka Šolte. O podrijetlu imena Šolta govori se u istoimenome poglavlju, pri čemu se opisuju mogući razvoji različitih toponimskih likova koji se odnose na Šoltu (npr. *Olynta, Solenta, Solentia, Soluta, Sulet*). Povijest je otoka prepričana u četvrtome poglavlju, pri čemu se autorice posebno oslanjaju na toponimijsku građu. Budući da na otoku postoje četiri katastarske općine (Gornje Selo, Grohote, Sridnje Selo i Donje Selo), toponimija svake od njih opisana je u zasebnome poglavlju. Isto tako, toponimi se obrađuju zasebno za svako selo kojemu administrativno pripadaju. Toponimija svakoga naselja obrađena je u pet točki: 1. govor naselja, 2. klasifikacija toponima prema kriteriju podrijetla, 3. klasifikacija toponima prema semantičko-motivacijskome kriteriju, 4. klasifikacija toponima prema kriteriju tvorbe/strukture, 5. popis toponima određenoga naselja te njihove etimologije. Klasifikacije su razrađene i sadržavaju potkategorije prema dosljednoj metodologiji autorica. U devetome se poglavlju donosi popis toponima (ponovno za svako naselje zasebno), a relevantni su i zemljovid Šolte koji omogućuje ubikaciju referenata te fotografije s kopna, mora i zraka koji čitatelju zorno prikazuju određene imenovane objekte.

Rec. J. Božanić: Šoltanski toponimikon. *Čakavska rič*, XLIII/1–2, Split, 2015, 149–152.

D. Ivšić: Toponimija otoka Šolte. *Folia onomastica Croatica*, 24, Zagreb, 2015, 153–157.

Mataija, Ivica: *Gospićka hodonimija* [Hodonymy of Gospić]. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 143–158.

U radu je na temelju dostupnih izvora obrađeno imenovanje i preimenovanje gospićkih ulica kroz povijesni i politički kontekst u kojemu su se ti procesi događali. Nakon uvodnoga dijela, u kojemu se tema definirala teorijski i metodološki, slijedi opis povijesnoga konteksta u kojemu se razvijao Gospić, stanja sačuvanosti i dostupnosti izvora za proučavanje njegove hodonimije, opis, analiza i sinteza procesa odlučivanja o imenima gospićkih ulica i trgova te popis promjena imena.

Nosić, Milan: Jezično normiranje i ukrajinsko zemljopisno ime Čornobyļj [Language standardization and the Ukrainian toponym Čornobyļj]. *Jezik*, 61/4–5, Zagreb, 2014, 140–152.

Autor ističe kako je u hrvatskome standardnom jeziku uobičajeno i normativno preuzimanje stranih imena u izvornome slovnom obliku jer se na taj način uvažava onomastička činjenica njihove izvornosti, nepromjenljivosti i ustaljenosti. Međutim, navodi kako to ne vrijedi za nekoliko stranih zemljopisnih imena koja su još u prošlim stoljećima kroatizirana (npr. *Atena, Beč, Budimpešta, Bukurešt, Jeruzalem* itd.). Na primjeru *Čornobyļja*, autor navodi različite grafijske ostvaraje u različitim jezicima (npr. u engleskome jeziku kao *Chernobyl*, u talijanskome kao *Cernobyl*, u njemačkome kao *Tschernobyl...*), a posebnu pozornost posvećuje hrvatskomu jeziku. Smatra da u njemu normativan treba biti samo jedan oblik (*Čornobyļj, čornobyļjski, Čornobyļjac, Čornobyļjka*).

Pavleš, Ranko: Srednjovjekovni posjedi uz gornje tokove Velike Komarnice [Medieval estates alongside the upper streams of Velika Komarnica]. *Podravina: časopis za multidisciplinarna istraživanja*, 13/26, Koprivnica, 2013, 136–148.

U radu autor na temelju podataka iz povijesnih dokumenata analizira opise međa srednjovjekovnih posjeda na srednjovjekovnome području na obroncima Bilogore (između Koprivnice i Bjelovara od Male Mučne na zapadu do Gornjih, Srednjih i Donjih Mosti na istoku), pritom slijedeći kronološko načelo. Obradeni su: posjedi četvorice roviščanskih predijalaca na gornjemu toku potokâ Velike i Komarnice, na području današnjih sela Peščenik, Rovištanci, Hudovljani te Gornja i Donja Velika; vesnikat Mačić iz 1270. godine, koji se nalazio na zapadu istraživanoga prostora, na mjestu današnjih naselja Mala Mučna, Brđani te Gornji i Donji Maslarci; dva opisa međa posjeda koje je kupio ban Nikola „de Lyndwa” iz 14. st. te imanja predijalaca „Velikafeu”, Vučakoština i posjed uz potok Moravec, danas Peščenik. Iz onomastičke perspektive vrijedni su zemljovidni (radi ubikacije) te povijesne potvrde određenih toponima.

Pisk, Silvija: Toponim Gračenica u srednjem vijeku [Toponym Gračenica in the Middle Ages]. *Zbornik Moslavine*, 13, Kutina, 2012, 29–40.

Toponim *Gračenica*, kojim su se imenovali potoci, naselja, posjedi, utvrda i upravno područje, u srednjovjekovnim se dokumentima pisao na petnaestak različitih načina. U historiografiji je srednjovjekovna Gračenica pravilno ubicirana tek naprima Marka Bedića, naime godinama se Gračenica pogrešno nazivala Garešnicom. Upravno područje Gračenica graničilo je s vlastelinstvom Moslavina te s Garićem. Na njemu se, prema dostupnim izvorima, nalazilo tridesetak posjeda i naselja. Crkva u Gračenici bila je posvećena sv. Nikoli, u blizini se nalazio i sajmišni trg, a vjerojatno i utvrda Gračenica; ti bi se objekti vjerojatno mogli ubicirati na području današnje Mikleuške. Donja Gračenica nalazila se blizu Lonje, što upućuje na to da je smještena na širem području današnje Donje Gračenice.

Peršić, Dušan: *Kvarner ili Karnar [Kvarner or Karnar]. Zbornik Lovranščine*, 3, Lovran, 2014, 301–303.

Autor u eseju donosi neka tumačenja etimologije toponimskih likova *Karnar/Kvarner* te podatke o njihovoj prvoj povijesnoj potvrdi.

Pulević, Vukić: Treća dopuna fitotoponimiji i zootoponimiji Crne Gore [The third addition to the phytotoponymy and zootoponymy of Montenegro]. *Lingua Montenegrina*, 13, Podgorica, 2014, 281–367.

Prilog sadržava fitotoponimijsku i zootoponimijsku građu (oko 1300 toponima) sabranu nakon objavljivanja *Prve dopune* (2010.) i *Druge dopune* (2011.). Korišteni su literarni izvori iz onomastičkih radova i monografija navedenih u popisu literature.

Radojević, Miro M.: Toponimija sela Mokro kod Šavnika [Toponymy of village of Mokro near Šavnik]. *Lingua Montenegrina*, 13, Podgorica, 2014, 369–380.

U ovome prilogu donesen je popis tristotinjak toponima drobnjačkoga sela Mokro. Korpus je prikupljen 1971. godine te je dijelom autorova neobjavljenog rukopisa *Šećanja za potomstvo*. Toponimi su akcentuirani i poredani abecednim redom, a uz svaki je naveden i opis referenta, katkad i motivacija.

Vasung, Ana: O bugarskim i hrvatskim frazemima s toponimskom komponentom (države i gradovi) [On Bulgarian and Croatian idioms with national toponyms]. *First conference for young slavists in Budapest*, Budapešt, 2012, 60–62.

U radu se analiziraju frazemi s nacionalnom toponimijskom sastavnicom u bugarskome i hrvatskome jeziku. Toponimi i antroponimi svjedoci su povijesti, kulture, mitologije i tradicije svakoga naroda. Takvi frazemi svjedoče o konceptualizaciji svijeta te sadržavaju kulturne i povijesne memorije naroda.

Vidović, Domagoj: Iz zažapske onomastike [Something about onomastics in Zažablje Area]. *Hrvatski neretvanski zbornik*, 6, Zagreb, 2014, 306–336.

U ovome se radu iznose temeljne onomastičke činjenice o Zažablju, području koje danas obuhvaća sjeveroistočni dio Neretvanske krajine, a nekoć se prostiralo na znatno širem području koje se spletom povijesnih okolnosti našlo u sastavu triju država (Mletačke i Dubrovačke Republike te Osmanlijskoga Carstva) i biskupija (Makarska, Trebinjsko-mrkanska i Dubrovačka biskupija). U uvodnome se dijelu rada Zažablje smješta u politički povijesni, zemljopisni i jezikoslovni okvir, a u drugome se dijelu rada obrađuje njegovo rasprostriranje tijekom povijesti. U poglavlju o podrijetlu stanovništva podatci se iz povijesnih vrela kritički uspoređuju s pučkim predajama te se u njemu doznaje kako većina Zažabaca potječe iz istočne Hercegovine, uglavnom iz područja između gore Žabe i Ivanjice te lina Polja i Stolca. Četvrto je poglavlje rada posvećeno jezičnomu postanju zažapskih prezimena, a peto i šesto zažapskoj toponimiji te se u njima posebno izdvajaju ojkonimi te se specifični toponimi jezično raščlanjuju na slojeve.

Vidović, Domagoj: Pogled u ojkonomiju ljubuškoga kraja i Brotnja [An overview of oikonymy of Ljubuški area and Brotnjo]. *Fra Lucijan Kordić – hrvatski književnik, franjevac, svećenik, emigrant : Zbornik 8. Neretvanskoga književnoga, znanstvenog i kulturnog susreta*. Šešelj, S. (ur.). Zagreb – Čitluk, 2013, 247–251.

Autor analizira imena naselja na području općina Ljubuški i Čitluk u zapadnoj Hercegovini, odakle potječe fra Kordić, pri čemu se ne obrađuju zasebno povijesna i suvremena imena. Ojkonomi su klasificirani prema uobičajenoj metodologiji (prema semantičko-motivacijskome kriteriju). Proučavajući jezično podrijetlo ojkonomi, autor zaključuje da je najzastupljeniji slavenski sloj, a među adstratnim slojem dominiraju imena turskoga podrijetla.

Vidović, Domagoj: Pogled u toponimiju župe Čerin [An overview of the toponymy of the Čerin's Parish]. *Župa Čerin - 150. obljetnica osnutka župe 1864. - 2014.* Dodig, D.; Korać, D. (ur.). Naša ognjišta – Župni ured Čerin, Tomislavgrad – Čerin, 2014, 57–61.

U ovome se radu obrađuje toponimija župe Čerin koju čine naselja Blatnica, Čalići, Čerin, Dragićini, Hamzići te Mali i Veliki Ograđenik. Većina naselja nose imena antroponimnoga postanja (npr. *Čalići*, *Dragićina* i *Hamzići*), dok su ostala imena naselja uvjetovana reljefnim značajkama obrađenoga područja (*Blatnica* < blato) ili posjedničkom podjelom (*Ograđenik*). Prethrvatskomu (predrimskom i rimskom sloju) mogao bi pripadati toponim *Kaštun* (usp. lat. *castrum* 'utvrđeni grad' te osnova toponima *Grmadija* (< *garma* 'spilja'). Hidronim *Sutivan* ('sveti Ivan') dalmatskoga je postanja, odnosno riječ je o prežitku ranih romansko-hrvatskih dodira i razdoblja pokrštavanja Hrvatâ. Čerinski toponim *Sutivan* ubiciran je mnogo dublje u zaleđu nego što je navedeno u hrvatskim toponomastičkim djelima. Posebna se pozornost posvećuje oronimima *Humac* (< *hum* 'omanji brijeg pod travom') i *Ozren* (< *zreti* 'motriti, gledati'). Najzastupljeniji je adstratni jezični sloj turski, koji se može prepoznati u odrazima toponomijskih metafora (*Bakre* < *bakra* 'bakreni kotao'), kulturnopovijesnim toponimima (*Mejdan* i *Vakuf*) te toponimima antroponimnoga postanja (*Elezovac*).

Vidović, Domagoj: Toponimija župe Stjepan Krst [Toponymy of the Parish of Stjepan Krst]. *Župa Stjepan Krst (1974. - 2014.)*. Marić, M (ur.). Muzej i galerija Neum – Matica hrvatska Stolac – HKD Napredak Dubrovnik, Neum – Stolac – Dubrovnik, 2014, 133–160.

U prvome dijelu rada autor u povijesnome kontekstu spominje rodove koji su nastanjivali župe Dubrava i Dabar. Analizom *Poimeničnoga popisa* autor zaključuje da su netom nakon osmanlijskih osvajanja u osobnoimenskome korpusu prevladavala narodna imena, a ističe i najplodnije osnove među onima kršćanskim. U poglavlju *Naselja župe Stjepan Krst* autor navodi starija imena naselja Stjepan Krst, Dabrica, Donji Brštanik, Gornji Brštanik, Ljubljena, interpretirajući pritom motivacije tih imena te popisujući prezimena stanovnika koji dijelove tih naselja naseljavaju. Središnji dio rada obuhvaća semantičko-motivacijsku klasifikaciju i anali-

zu toponima prikupljenih na području istraženih naselja, a proučeno je te komentirano i jezično podrijetlo prikupljenih toponima. U radu se obrađuje oko 450 toponimskih različenica.

Vidović, Domagoj: Toponimija zapadnoga dijela Popova [Toponymy of the Western Part of Popovo]. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 243–265.

U radu se na temelju terenskoga istraživanja obrađuje oko 330 toponimnih različenica u zapadnome dijelu Popova. Navedeno je područje bilo izloženo velikim migracijama stanovništva zbog kojih su u 16. stoljeću posve iseljena naselja Doljani i Velja Vas, a tijekom Domovinskoga rata i Vjetrenik. U mjesnoj se toponimiji osobito ogleda važnost mjesta na kojima se nalazi voda (osobito u brdskim predjelima) te u njoj nahodimo prežitke dalmatskoga supstrata (npr. *Mjendeline*, *Pučine*, *Stoni*, *Žukove bare*). Od adstratnih je slojeva najzastupljeniji turski, koji se odrazio čak i među toponimijskim metaforama (npr. *perčin* 'šiljato brdo'). Zbog čestih je i obilnih migracija i velik dio toponima koji pripadaju temeljnomu hrvatskomu jezičnom sloju mjesnomu pučanstvu posve neproziran (npr. *Javič*, *Velja Vas*).

Virč, Ines: Iz međimurske oronimije [Oronyms in Međimurje]. *Jezikoslovni zapiski*, 20/2, Ljubljana, 2014, 67–77.

Uvodnim se dijelom rada prikazuju podatci o međimurskoj oronimiji koje je moguće iščitati iz zapisa planinarskih klubova i društava te PUK-a Čakovec. Autorica u radu detaljno prikazuje samo oronimiju naselja Lopatinca. Imena su klasificirana najprije prema strukturno-tvorbenome kriteriju, a zatim i prema semantičko-motivacijskome. Popisani oronimi ubicirani su i na priloženome zemljovidu. U sljedećemu dijelu rada iz oronimijske se građe iščitavaju jezične i izvanjezične značajke, s posebnim obzirom na aloglotske slojeve koji se zrcale u prikupljenoj oronimiji.

OSTALA IMENA

OTHER NAMES

Bagdasarov, Artur: armenac i armenka? [*armenac* and *armenka?*]. *Jezik: časopis za kulturu hrvatskoga književnog jezika*, 61/1–2, Zagreb, 2014, 74–77.

Autor problematizira konkretan primjer pisanja velikoga i maloga početnog slova u *Hrvatskome pravopisu* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje, otvarajući pitanje mogućnosti pisanja primjera poput *Gruzijac/Gruzijka* malim početnim slovom ako se odnose na pripadnike Gruzijske pravoslavne crkve.

Бојовић, Јована Д.: Из зоонимије Ибарског Колашина [From the zoonymy of Ibarski Kolašin = Iz zoonimije Ibarskoga Kolašina]. *Баштина*, 36, Приштина – Лепосавић, 2014, 15–41.

Autorica analizira više od 300 zoonima prikupljenih u razdoblju od 2013. do 2014. godine. Semantičko-motivacijskom klasifikacijom definirano je šest skupina zoonima: (1) motivirani bojom dlake ili perja, (2) vanjskim značajkama koje nisu vezane uz boju, (3) motivirani ponašanjem životinje, (4) motivirani rasom životinje,

(5) motivirani vremenom mladenja ili dobi životinje, (6) motivirani drugim leksičkim kategorijama (posebice antroponimima i toponimima). Za svaku od navedenih skupina donesen je korpus, unutar kojega su primjeri razvrstani ovisno o pripadnosti vrsti, kao i komentar. Posebno je poglavlje posvećeno tvorbi zoonima (pri čemu je posebna pozornost posvećena sufiksima upotrijebljenim u imenovanju određene vrste). Na kraju je rada donesen i registar zoonima (razvrstanih najprije prema pripadnosti vrsti, a zatim azbučno poredanih).

Čilaš Šimpraga, Ankica; Horvat, Joža: Iz hrvatske zoonimije: imenovanje krava [From Croatian zoonymy: the naming of cows]. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 39–75.

Rad je posvećen analizi imena krava u sklopu opsežnijega proučavanja hrvatske zoonimije. Poslije uvodnoga dijela, u kojemu autori donose terminološke i metodološke napomene, građa se, koju čini 467 imena, analizira prema različitim kriterijima. U semantičko-motivacijskoj analizi autori se osvrću i na klasifikacije koje predlažu drugi autori, a zatim kreiraju vlastitu. Imena dijele u dvije veće skupine (1. *Izravno motivirana* i 2. *Neizravno motivirana*), a unutar tih dviju skupina donose različite podskupine. U komentarima donose i komentare o proširenosti određenih osnova i u drugim (posebno slavenskim) jezicima. Na semantičko-motivacijsku analizu nadovezuje se analiza podrijetla imena, pri čemu se zaključuje da i u toj zoonimijskoj skupini prevladavaju imena slavenskoga podrijetla. Tvorbeno analiza imena krava pokazuje da u sufiksnoj tvorbi imena krava, uspoređujući s drugim zoonimskim skupinama, sudjeluje najveći broj sufikasa. U zaključku se rezultati istraživanja uspoređuju s dosad provedenim zonomastičkim istraživanjima. Donose se i dva zemljovida kojima se prikazuje rasprostiranje imena motiviranih crvenom bojom i šarenilom.

Kraß, Peter Maximilian: Von *Felix, Lilly* und *Karl-Doris*. Zur Benennungsmotivik und zur Struktur von Katzennamen [*Felix, Lilly* and *Karl-Doris*: On the motivation of naming cats and the structure of their names = O imenima *Felix, Lilly* i *Karl-Doris*. O motivaciji imenovanja i strukturi imena mačaka]. *Beiträge zur Namenforschung*, 49, Heidelberg, 2014, 1–26.

U radu se govori o motivaciji imenovanja mačaka u Njemačkoj te se analizira korpus od 650 imena. Autor ističe kako je više od 50% analiziranih imena mačaka motivirano antroponomom (primjerice *Karl, Paul*). Također su zabilježena brojna imena mačaka motivirana primjerice bojom, izgledom i osobinama. Dok se odredi spol mačke, vrijedi isti način imenovanja kao i kod ljudi. Oblik i duljina imena su identična i za muški i za ženski spol životinje.

Opašić, Maja: Biblijski onimi u hrvatskome jeziku [Biblical Onyms in Croatian]. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 185–208.

U ovome se radu analizira jedan poseban sloj unutar opsežne građe hrvatskih biblizama. Riječ je o biblijskim onimima koji predstavljaju leksičke posebnosti biblijskoga stila. Za potrebe rada odabran je dio biblijskih onima, i to onih koji su i sastavnicom frazema. Cilj je rada istražiti i analizirati ulogu i status koje biblijski

onimi imaju u hrvatskome jeziku. Polazi se od pretpostavke da su biblijski oni mi najvećim dijelom potvrđeni kao sastavnice frazema koje smatramo biblizmima. Stoga se takvim frazemima utvrđuje biblijsko podrijetlo te obrazlaže njihova pozadinska slika, motivacija i značenje. U radu se razmatra i status koji prikupljeni biblijski frazemi s biblijskim onimom kao sastavnicom imaju s obzirom na svoje biblijsko podrijetlo, pa je na temelju provedene etimološke analize utvrđeno da ti frazemi pripadaju neizravnim biblizmima.

Vidović, Domagoj: Tko baca petarde u Baranjskome Petrovom Selu? [Who throws firecrackers in Baranjsko Petrovo Selo?]. *Hrvatski jezik*, 1/4, Zagreb, 2014, 22–24.

Rad obuhvaća promišljanja o etnicima i kteticima koji se odnose na hrvatske toponime. Autor donosi pregled stajališta prema standardnojezičnim i nestandardnojezičnim etnicima i kteticima. Navodi argumente prema kojima se određeni etnici (npr. tvoreni inojezičnim sufiksima, preuzeti strani etnici, tvoreni od lokalnoga, neslužbenog toponima te oni u kojima se ogledaju dijalektne značajke) ne mogu smatrati standardnojezičnima. Autor navodi primjere etnikâ koji označuju stanovnike različitih naselja (npr. *Novljanin*, *Otočanin*), zatim primjere etnika koji se odnose na višerječne toponime, a posebnu pozornost posvećuje baranjskim toponimima (gdje supostoje hrvatska, mađarska i mađarska inačica prilagođena hrvatskomu jeziku). U zaključku autor donosi argumente koji potvrđuju njegovo stajalište da ne mogu svi mjesni likovi etnika biti smatrani i standardnojezičnima.

Vodanović, Marin: Hrvatsko biomedicinsko nazivlje – eponimi u stomatologiji [Croatian Biomedical Terminology – Eponyms in Stomatology]. *Jezik*, 61/1–2, Zagreb, 2014, 37–42.

U radu se govori o hrvatskome biomedicinskom nazivlju, a posebna se pozornost posvećuje eponimima u stomatologiji. U bazi Pubmed/Medline, jednoj od najvećih elektroničkih baza medicinskih članaka na svijetu, dostupno je više od 1600 radova objavljenih od 1946. godine do danas koji se odnose na eponime u medicini. Istraživanja su eponima u stomatologiji, prema podacima iz baze Pubmed/Medline, relativno rijetka u usporedbi s istraživanjima eponima u medicini, dok istraživanja o stomatološkim eponima u hrvatskome jeziku nisu poznata. Ovim se istraživanjem dobio podatak o opsegu upotrebe eponima u stomatološkome nazivlju, njihovu statusu s obzirom na preporučenost uporabe te podatak o stomatološkim strukama u kojima se eponimi najviše rabe i zašto. Istraživanje je napravljeno analizom 7566 naziva koji su prikupljeni i obrađeni tijekom provedbe projekta Hrvatsko stomatološko nazivlje – HRSTON unutar programa Hrvatsko strukovno nazivlje.

Wochele, Holger; Kuhn, Julia; Stegu, Martin (ur.): *Onomastics goes Business. Role and Relevance of Brand, Company and Other Names in Economic Contexts* [Onomastika postaje *biznis*. Uloga i relevantnost imena marki, tvrtki i drugih imena u ekonomskome kontekstu]. Logos, Berlin, 2012, X + 288 str.

Proteklih se desetljeća fokus onomastičkih istraživanja udaljio od dijakronijskih i teorijskih pitanja i usmjerio prema konkretnim sinkronijskim problemima, što se posebno odražava u velikome zanimanju za odnos onomastike i ekonomije. Dio tekstova iz zbornika predstavljen je na radionicama i simpozijima koje je organizirao ICOS između 2005. i 2012. godine (primjerice *Wirtschaft, Kommunikation und Sprache i Names in the Economy*). Najveći dio priloga potječe s međunarodnoga simpozija *Names in the Economy* održanoga u Beču 2007. godine. Zbornik se sastoji od 23 priloga podijeljenih u četiri poglavlja. Prvi dio zbornika posvećen je općim pitanjima (*General Studies*). Drugo je poglavlje zbornika naslovljeno *Brand Names: Genesis and Structure* i u cijelosti se sastoji od priloga koje su napisali njemački autori, a posebno su zanimljivi prilozi o imenima farmaceutskih tvrtki i talijanskih robnih marki. Treće je poglavlje posvećeno dijakronijskim aspektima (*Diachronic Aspects*), sačinjavaju ga tek tri priloga, koji su tematski vrlo heterogeni. Četvrto poglavlje bavi se individualnim studijama (*Individual Studies*): primjerice, autori se bave imenima kao indikatorima tradicije i inovacije u poslovnome svijetu te problematikom promjene prezimena, kao posljedicom društvenih i ekonomskih okolnosti u Švedskoj.

Rec. C. Weyers: Onomastics goes Business. Role and Relevance of Brand, Company and Other Names in Economic Contexts, *Zeitschrift für romanische Philologie*, 130/4, Berlin, 2014, 1096–1104.

LITERARNA ONOMASTIKA

LITERARY ONOMASTICS

Peternai Andrić, Kristina: Zašto zadržati vlastito ime? Neki pristupi subjektu i imenu u diskurzu Gillesa Deleuzea i Félixu Guattarija [Why keep a proper name? Some approaches to the subject and name in the discourse of Gilles Deleuze and Félix Guattari]. *Fluminensia: časopis za filološka istraživanja*, 26/1, Rijeka, 2014, 119–130.

U radu se analiziraju pristupi pojmovima subjekta, razlike, identiteta i imena u Deleuzeovu i Guattarijevu diskursu. U kontekstu shvaćanja subjekta multipliciranim, fragmentiranim, nestabilnim, nedovršenim, postavlja se pitanje je li ga moguće označiti imenom. Deleuze i Guattari smatraju da ime ne može označiti objekt, ali može označiti odnos imenovatelja i imenovanoga. Upotreba je imena kulturalna, a imenovanjem se osigurava svojevrsna „osobna konzistencija”.

Šabić, Indira: *Onomastička analiza bosanskohercegovačkih srednjovjekovnih administrativnih tekstova i stećaka* [An onomastic analysis of Bosnian and Herzegovinian medieval administrative texts and gravestones]. Sveučilište u Osijeku, Osijek, 2014, 232 str. [doktorski rad u rukopisu]

U radu se analizira onimija 130 bosansko-humskih administrativnih i stećkovnih tekstova pisanih ili klesanih od 10./11. do 15./16. stoljeća. *Uvod u srednjovjekovnu onomastiku Bosne i Huma* donosi opis metodologije istraživanja, pregled dosadaš-

njih istraživanja te osnovne podatke o izvorima, koji čine temelj rada. Poglavljem *Imenovanje ljudi u Bosni i Humu s prikazom kulturnopovijesne pozadine* detaljnije se utvrđuje povijesni kontekst te se na njega nadovezuje poglavlje *Razvoj antroponimijske formule u Bosni i Humu*. Autorica utvrđuje moguće antroponimijske formule te klasifikaciju potkrepljuje ekscerpiranim primjerima. Sljedeća su poglavlja posvećena analizi antroponima prema kriteriju tvorbe/strukture (s posebnim osvrtom na osnove i sufikse) te prema kriteriju podrijetla (s posebnim osvrtom na adaptirane varijante kršćanskih imena). U poglavlju *Slavenski onimijski sloj Bosne i Huma* autorica donosi semantičko-motivacijsku klasifikaciju prikupljenih imena, a iduća poglavlja posvećuje ženskim antroponimima, specifičnostima antroponimije u osmanlijskome razdoblju te fonološkoj analizi osobnih imena. Rezultati analize bosansko-humskih prezimena doneseni su u sljedećemu poglavlju uz klasifikaciju prema semantičko-motivacijskome i tvorbenome/strukturnome kriteriju. *Toponimijski sustav Bosne i Huma* proučen je u jednako imenovanome poglavlju, a klasifikacija i analiza toponima prema semantičko-motivacijskome i tvorbenome/strukturnome kriteriju donosi se u idućim poglavljima. Ta veća cjelina rada završava poglavljem *Bosansko-humska makrotoponimija*.

GRANIČNA ONOMASTIČKA PODRUČJA I SRODNE DISCIPLINE RELATED DISCIPLINES

Bilić, Anica: *Mi i Drugi u Etnografskoj građi iz Retkovaca 1898. – 1902.* Ivana Filakovca [We and the Others in the Ethnographic Materials from Retkovci 1898–1902 by Ivan Filakovac]. *Šokačka rič 11, Zbornik radova Znanstvenoga skupa Slavonski dijalekt, Slavonski dijalekt i leksikografija*, Bilić, A. (ur.). Vinkovci, 2014, 131–165.

Iz rukopisne Etnografske građe iz Retkovaca 1898. – 1902. Ivana Filakovca autorica je izdvojila antroponime (imena, prezimena, nadimke i etnike) te apelative, klasificiravši ih zatim prema značenjskim poljima: rod i svojta, društvene veze, pravni odnosi, socijalni status, vojne i upravne dužnosti, vršitelji radnje, nositelji osobina i pogrdnice. Na temelju te klasifikacije rekonstruira identitet Retkovaca kao tradicionalne zajednice s regionalnim/pokrajinskim identitetom, koji ekspliciraju etnici *Slavonac* i *Šokac*, lokalni šokački govor, tradicijska kultura, poljoprivredno gospodarstvo te zadružna organizacija života i rada. Također se osvrće na činjenicu da je autohtono stanovništvo većinsko te na odnos prema manjinama.

Blažeka, Đuro; Rob, Grozdana: *Rječnik Murskog Središća* [Dictionary of Mursko Središće]. Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zagreb, 2014, 696 str.

Osnovnomu je leksičkom fondu u zasebnim natuknicama dodana i onimijska građa (među antroponimima se ističe 120-ak temeljnih, pokraćenih i izvedenih osobnih imena te isti broj obiteljskih nadimaka, nekoliko osobnih nadimaka, 32 zoonima (uglavnom imena konja i goveda), 40-ak toponima, uz koje je naveden i podatak o tipu objekta koji imenuju te oko 25 imena blagdana i svetkovina važnih za

Serj'ǫnčare i *Serj'ǫnčarke*, stanovnike Murskoga Središća.

Rec. J. Horvat: Rječnik Murskog Središća (Diccionario del habla de Mursko Središće), *Dialectología*, Barcelona, 2016, 187–196.

Dodig, Radoslav: Svetigora – prilog kultnoj toponimiji [Svetigora: A contribution to cult toponymy]. *Hrvatski neretvanski zbornik*, 6, Zagreb, 2014, 299–305.

Svjestan brojnosti toponima motiviranih riječima svet i gora, ponajprije na području Hercegovine, ali i u općemu južnoslavenskom, pa i širem kontekstu, autor zaključuje da se takvi toponimi (a i slični, npr. Sveto brdo) uglavnom odnose na brdske predjele obrasle šumom te da se na tim lokalitetima nalaze arheološki nalazi s kojima se mogu povezati predaje o crkvama i samostanima, odnosno mogu se shvatiti kao sakralni prostori.

Grgić, Ana; Nikolić, Davor: „Ovaj grad zovu još i...” – o antonomazijama za toponime [„This City Is Also Called...” – On Antonomazias for Toponyms]. *Folia onomastica Croatica*, 23, Zagreb, 2014, 77–94.

U radu se govori o dodatnome, stilogenom imenovanju zemljopisnih objekata, odnosno o antonomazijama za različite toponime. Donosi se klasifikacija prema poticaju za oblikovanje antonomazija (priroda, društvo, glasoviti pojedinci). Izbor pojedinih prirodnih ili društvenih značajki istaknutih u antonomaziji tumači se s pomoću hijerarhije toposa u argumentaciji. Radom se nastoji dodatno pojasniti problem prototipnosti, koji je u središtu promišljanja o antonomaziji.

Jelaska Marijan, Zdravka: Službena imenovanja i preimenovanja ulica u Splitu 1912.–1928. godine. *Studia ethnologica Croatica*, 26/1, Zagreb, 2014, 229–252.

U radu se proučava prvo sustavno imenovanje splitskih ulica (1912. godine) te preimenovanja i imenovanja novih ulica u razdoblju od 1918. do 1928. godine, koje se podudara s posljednjim godinama postojanja Austro-Ugarske Monarhije i s dobom Kraljevine SHS. Iz imena ulica iščitavaju se izvanjezični čimbenici koji su utjecali na imenovanje. Imenovanje ulica 1912. godine uz bogato povijesno nasljeđe grada odražava i politička stajališta stranaka članovi kojih su bili tadašnji vijećnici. Posebno je uočljivo isticanje važnosti domaćih pučkih obitelji, kao i ignoriranje austrijske vlasti pri nadijevanju imena. Nova imena ulica odražavaju činjenicu da je predratno općinsko vijeće, koje je nastavilo djelovati i nakon završetka 2. svjetsko-godine rata, podržavalo uspostavu prve jugoslavenske države.

Juran, Kristijan: Doseljavanje Morlaka u opustjela sela šibenske Zagore u 16. stoljeću [Morlak Colonization in the Abandoned Villages of Šibenik's Hinterland during the 16th Century]. *Povijesni prilozi*, 46, Zagreb, 2014, 129–159.

Baveći se doseljavanjem Morlaka u opustjela sela šibenskoga zaleđa u 16. stoljeću, autor donosi antroponimijske i toponimijske potvrde iz nekoliko relevantnih povijesnih vrela. Uspoređujući dobivene podatke s podacima u objavljenim vrelima, autor nastoji detaljno opisati stanje u pojedinim naseljima toga kraja. Autor izdvaja i nekoliko primaka i prezimena za koje smatra da se pojavljuju u kontinuitetu, u različitim analiziranim vrelima.

Kalčić, Slavko; Filipi, Goran; Milovan, Valter: *Rječnik roverskih i okolnih govora* [Dictionary of the dialect of Roverija and its surroundings]. Matica hrvatska – Naklada Dominović – Znanstvena udruga Mediteran, Pazin – Zagreb – Pula, 344 str.

Uz temeljni leksički sloj, u rječniku su navedeni i onimi. Najbrojniji su među njima ojkonimi koje govornici često upotrebljavaju te etnici i ktetici koji se odnose na tako imenovana naselja. Dobro su zastupljeni i horonimi (posebno oni relevantni lokalnomu stanovništvu) te odgovarajući etnici i ktetici. Iako ostale onimijske kategorije nisu obilno potvrđene, zabilježeni su primjeri antroponima (uglavnom osobnih imena), zoonima, (mikro)toponima i sl.

Rec. S. Zubčić: Novi rječnik jednoga od jugozapadnih istarskih govora. *Zadarska smotra: časopis za kulturu, znanost i umjetnost*, LXIII/1–2, Zadar, 2014, 236–241.

Kraljević, Ante: *Ričnik zapadnoercegovačkoga govora* [Dictionary of the speech of West Herzegovina]. Matica hrvatska – DAN d. o. o, Široki Brijeg – Zagreb, 2013, 466 str.

Osnovnomu leksičkom fondu dodani su i neki onimijski podatci. Najbrojniji su među njima zoonimi. Valja napomenuti da ih autor u natuknici zapisuje malim početnim slovom, a u rečeničnim potvrdama velikim, ali budući da ih definira kao „ime određene vrste životinje”, smatramo da ih percipira onimima. Navedeni su i određeni horonimi i toponimi te etnici i ktetici koji se na njih odnose. Osobna imena pojavljuju se rijetko (valja istaknuti imena pokraćena i izvedena od temeljnoga imena Ivan, navedena u sklopu rečenične potvrde u natuknici *Ans*). Onimijskoj građi pripadaju i imena blagdana.

Leček, Suzana: „Stanovnici su protivni iz čisto sentimentalnih razloga“. Kampanja mijenjanja „anacionalnih“ imena mjesta u Savskoj banovini (1934.–36.). *Studia ethnologica Croatica*, 26/1, Zagreb, 2014, 183–228.

U radu se proučava nastojanje da se u jugoslavensko doba „anacionalna“ (mađarska, njemačka i talijanska) imena zamijene vlastitim, u skladu s promocijom identiteta. Objašnjavajući povijesni kontekst, autorica navodi zakone koji su primjenjivani u navedeno doba. Istraženi su tijekom kampanje, odnos njezinih nositelja, oblici otpora te razlozi neuspjeha. Rezultati istraživanja upućuju na to da je kampanja, koju je nametao državni vrh, naišla na otpor, čak i onih koji su je trebali provoditi (ponajprije Banska uprava, Statistički ured i općinski odbori). Iako iskazivanje neslaganja nije bilo eksplicitno, razni oblici izbjegavanja pristanka utjecali su na odgađanje kampanje sve do razdoblja u kojemu su promijenjene političke okolnosti značile njezin završetak. U radu su donesene i tablice s popisom neslužbeno i službeno predlaganih „anacionalnih“ imena.

Marković, Savo: Baranke u Dubrovniku: Matična komuna u izjavama njihove posljednje volje (XIV. – XV. stoljeće) [Women from Bar in Dubrovnik: native commune in the declarations of their last wills (centuries 14–15)]. *Povijesni prilozi*, 46, Zagreb, 2014, 7–46.

Autor razmatra veći broj oporuka koje su u tome gradu u 14. i 15. stoljeću sastavljale stanovnice podrijetlom iz Bara. Ti se dokumenti danas čuvaju u Državnome Arhivu u Zadru, a sadržavaju velik broj antroponimijskih potvrda. Riječ je prvenstveno o povijesnim potvrdama ženskih osobnih imena, odnosno o povijesnim potvrdama koje nisu česte u sačuvanim vrelima.

Radović, Srđan: Politike simbola na gradskim ulicama: obrasci preimenovanja gradskih prostora u postjugoslovenskim zemljama [The politics of symbols in city streets: patterns of renaming the public space in post-Yugoslav countries]. *Narodna umjetnost: hrvatski časopis za etnologiju i folkloristiku*, 51/2, Zagreb, 2014, 117–132.

U radu se istražuje preimenovanje ulica kao političko-identitetska praksa koja je u država bivše Jugoslavije započela devedesetih godina 20. st. Autor uspoređuje proces preimenovanja u državama bivše Jugoslavije sa sličnim procesima u drugim europskim bivšim socijalističkim državama. Prema sadržaju i opsegu intervencija u simbolički javni prostor, autor izdvaja tri dominantna obrasca (pre)imenovanja ulica u postjugoslavenskim državama te ih primjerima potkrepljuje.

Runko, Radoslav: *Rječnik govora zaseoka Mrkoči u Istri* [Dictionary of the speech of the village of Mrkoči in Istria]. Naklada Kvarner, Rijeka, 2014, 983 str.

Uz osnovni leksički fond rječnik sadržava i obilnu onimijsku građu, a zastupljene su manje-više sve onimijske kategorije. Sva su imena obrađena u zasebnim natuknicama, smještenima na odgovarajućemu mjestu prema abecednome redu. Od antroponimijske građe potvrđena su osobna imena (uz temeljna imena, često su navođena i izvedena imena (deminutivi i augmentativi)) te obiteljski nadimci. Prikupljeni zoonimi odražavaju podatak o tome s kojim su životinjama građani na tome području živjeli te ih uzgajali (prvenstveno goveda, ovce, pse i sl.). Rječnik je izrazito bogat i toponimijskom građom. Uz opsežan popis toponima kojima se imenuju lokalni referenti, zabilježeni su i lokalni likovi ojkonomâ (te katkad etnici i ktetici koji se na njih odnose), egzonimi, horonimi koji se odnose na referente relevantne lokalnomu stanovništvu, imena država i etnonimi koji se odnose na pripadnike različitih naroda. Onimijskoj građi pripadaju i imena blagdana te teonimi.

Šatović, Franjo: *Cerje: Prigorske stare navade* [Cerje: Old customs from Prigorje]. Pučko otvoreno učilište Sv. Ivan Zelina, Sv. Ivan Zelina, 2013, 308 str.

Iako je djelo najvrednije etnolozima, sadržava i mnogo imenske građe, među kojom je posebno vrijedna ona koja nije donesena u prethodno objavljenome rječniku govora Cerja. Uz imena naselja koja čine župu doneseni su i etnici i ktetici koji se na njih odnose. U jednome od poglavlja pronalazimo mnogo lokalnih likova osobnih imena (npr. za temeljna imena *Ana, Ivan, Jela, Josip, Juraj, Katarina, Magdalena, Marijan, Mihovil, Stjepan* i sl.), a zanimljivi su i frazemi, odnosno rugalice koje sadržavaju osobna imena. Posebna se pozornost posvećuje *prišvarcima, špicnametima* i *špotima*, koji su popisani i klasificirani prema semantičko-motivacijskome kriteriju. Zasebno poglavlje posvećeno je oranicama, šumama,

šumarcima, sjenokošama, pašnjacima, poljima i vinogradima. Donesena su imena, pri čemu se katkad donosi i podatak o motivaciji, a objekti su opisani i ubicirani u odnosu na druge imenovane referente. U poglavlju koje donosi nazive biljki, komentirane su motivacije nekih ojkonima i mikrotoponima. U poglavlju koje se odnosi na domaće životinje koje se na istraživanome području uzgajaju doneseni su, među ostalim i zoonimi: imena svinja, goveda, konja i kobilica, mački i pasa, a za mnoga je od njih navedena i motivacija. Zasebno je poglavlje, posvećeno običajima, bogat izvor imena blagdana. Popis informanata, oblikovan tako da donosi neslužbenu imensku formulu, uz prezime, također je vrijedan.

Šimunić, Božidar: *Rječnik bibinjskoga govora* [Dictionary of the speech of Bibinje]. Ogranak Matice hrvatske u Zadru, Zadar, 2013, 865 str.

U uvodnoj studiji zabilježena bibinjska prezimena klasificirana su prema akcentuacijskome kriteriju. Objašnjena je i tvorba imena koja se odnose na nositeljicu prezimena. Osobna su imena također razvrstana prema naglasnome kriteriju, pri čemu se autor osvrće i na posebnosti (npr. akcenatsku prilagodbu novih, pomodnih imena) ili dvojnosti u deklinaciji. Obuhvaćeni su i toponimi, imena dijelova sela, etnici i ktetici koji se na njih odnose, a donesene su i cjelovite paradigme (deklina-cija), kao i imena susjednih sela i susjednih otoka, oronimi, *pedonimi* 'imena polja, zemljišnih čestica', hidronimi itd. U zasebnome je poglavlju o tvorbi riječi komentirana i tvorba etnika.

Tomasović, Nives: Eleusina – Lesina – Hvar [Eleusina - Lesina - Hvar]. *Prilozi povijesti otoka Hvara*, 12/1, Hvar, 2014, 59–83.

Autorica donosi pregled pučkih etimologija te uglavnom poznatih etimologija i etimologija vezanih uz nastanak i kontinuitet imena otoka i naselja Hvara. Autorica se istovremeno bavi i poviješću otoka i grada Hvara.

Branimir Brgles, Joža Horvat i Ines Virč

